॥१२॥ १२ ॥१३॥ १३ ॥१४॥ १४ [इ॒लाभि॑°] - १९ [इ॒ला॒] ॥१५-२०॥ २१-२८ ॥२२-२९॥ २२ [°मि॒लस्य॒°] - ३२ [°क्षदि॒लेलि॒त आ॒जु°] ॥३०-३३॥ ३३-३७ [अ॒श्विनेला॒] ॥३४-३८॥ ३८-४२ [मधु॒श्च्युत॒स्ता°] ॥३९-४३॥ ४३. ४४. ४५ ॥४४॥ ४६-५० [उ॒षासा॑ऽअ॒श्वि°] ॥४५-४९॥ ५१-५३ [होता॑रा॒ऽइ॒न्द्रं॑°] ॥५०-५२॥ ५४ [अ॒श्विने॒ला] - ५८ [होता॑रा॒ऽइन्द्रं॑°] ॥५३-५७॥ ५९ [पुरो॒लाशा॑°] ॥५८॥ ६० [पुरो॒लाशि॒र°] ॥५९॥ ६१॥६०॥ ॥

इति काण्वीयामां वाजसनेयसंहितायां त्रयोविंशोऽध्यायः ॥२३॥ ॥

I. a. तेजो॑ऽसि शु॒क्रम॒मृत॑मायु॒ष्या आयु॑र्मे पाहि । b. दे॒वस्य॑ त्वा सवि॒तुः प्र॑स॒वेऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्यां॑ पू॒ष्णो हस्ता॑भ्याम् । c. आद॑दे ॥१॥

श्रीविनायकाय (1.) नमः ॥ सर्वकामस्य राज्ञोऽश्वमेधः तस्य फाल्गुनशुक्लाष्टम्यामारम्भः ॥ का° [२०.१.१.] निष्कं प्रतिमुञ्चन्वाचयति तेजोऽसीति । चतुःसुवर्णनिर्मित आभरणविशेषो निष्कः तं यजमानकण्ठे प्रतिबध्नन्नध्वर्युस्तेजोऽसीति मन्त्रं पाहीत्यन्तं वाचयति तं च निष्कं प्रातर्होमान्ते पूर्णाहुतिं कृत्वाध्वर्यवे दद्यादिति सूत्रार्थः ॥ चत्वारोऽध्याया अश्वमेधमन्त्रास्तेषां प्रजापतिर्ऋषिः । तेजोऽसीत्यस्य सौवर्णं निष्कं देवता । प्राजापत्यानुष्टुप् । हे निष्क तेजोऽसि आग्नेयत्वात् । शुक्रमग्नेर्वीर्यं चासि अग्निर्ह वाऽपोऽभिदध्यावित्युपक्रम्य तासु रेतः प्रासिञ्चत्तद्धिरण्यमभवदिति श्रुतेः । अमृतं च वह्नितापेऽनुच्छिद्यमानद्रवत्वाधिकरणत्वात् (2.) दानेनामृतत्वप्रदानाच्च हिरण्यदा अमृतत्वं भजन्तऽइति श्रुतेः । आयुष्याः आयुः पातीति आयुषो गोपायिता अतो याचे मे ममायुः पाहि रक्ष यज्ञसमाप्तिपर्यन्तमायुः प्रार्थ्यते ॥ का° [२०.१.२७.] देवस्य त्वेति रशनामादाय ब्रह्मन्नश्वं भक्ष्यामीत्याह। देवस्य-त्वेत्यादि-सरमारपत्नीत्यन्तेन मन्त्रेण त्रयोदशारत्निं दर्भमयीं द्विगुणामश्वबन्धनार्थां रशनां रज्जुमादाय ब्रह्मन्नश्वमित्यादि-तेन-राध्यासमित्यन्तं मन्त्रं [४.] ब्रह्माणं प्रत्याहेति सूत्रार्थः ॥ देवस्य त्वेति व्याख्यातम् [१.१०.] ॥१॥

इ॒माम॑गृभ्णन्रश॒नामृ॒तस्य॒ पूर्व॒ऽआयु॑षि वि॒दथे॑षु क॒व्या ।